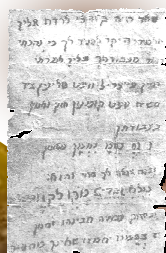

אשוי ישראל השלם

אידיש

התבודדות

איי איי איי - אוי דארף מען זיין שטארק, אוי וויי - דארף מען זיין שטארק אין התבודדות, און בכלל אין אלע הנהגות - אין אלע תיקונים וואס דער הייליגער רבי האט געברענגט אויף דער וועלט. יעדער דיבור וואס איז ארויסגעגאנגען פון הייליגן רבי'ן דארף מען זעהן - דארף מען זיין א גרויסער גיבור אז מ'זאל עס האלטן - אז מ'זאל זיך האלטן דערביי.

למשל, דעמאלטס אין צייט פון ר' נתנ'ען איז געווען גרויסע מתנגדים, און אפילו היינט וואס איז נישטא קיין גרויסע התנגדות אזוי ווי דעמאלטס, איז אויכעט דא כוחות, מניעות פון יענעם - און פון זיך אליין. דער מוח איז ווייט, מ'פיהלט זיך צובראכן, מ'פיהלט זיך ווייט, מ'פיהלט זיך מיואש. נאך אלעמען - אז דער רבי האט אזוי געשריגן; **"זייט אייך נישט מייאש"**, איז אזוי! מ'דארף זיין שטארק! אז דער הייליגער רבי זאגט "זייט אייך נישט מייאש" - איז דוקא שטארקט זיך די גרעסטע כוחות אז מ'זאל זיך יא מייאש זיין!... דארף מען זיין א גרויסער גיבור! יעדער דיבור וואס איז ארויסגעגאנגען פון הייליגן רבי'ן איז תלוי אין דעם אונזער גאנצער גאולה, אונזער גאנצער תקוה, און דער גאנצער תיקון - בזה ובבא!

אין דעם ווארט וואס דער הייליגער רבי האט געזאגט; "זייט אייך נישט מייאש" - איז אין דעם דא פאר אלע אידן דער עיקר תקוה - טובה! - דאס איז עס! זיך נישט מייאש זיין! און דוקא דאס איז שווערער פון אלסדינג. מ'זאגט עס, און מ'טאנצט... און מ'גייט נעבעך - און מ'איז זיך פארט מייאש! ס'איז אזוי ווי א

קליפה - דער אייבערשטער זאל אפהיטן - אזוי ווי א דיבוק וואס קלעבט זיך אהן אינעם מענטשן און ס'לאזט איהם נישט רוהען! ער וויל נאר אראפּווארפן!...

*

און אזוי התבודדות, מ'גייט האבן התבודדות - פון וואנעט ווייס איך פון התבודדות? די וועלט ווייסט פון התבודדות?! דער הייליגער רבי האט דאך געזאגט אן הנהגה פון התבודדות! אז א שעה צייט זאל מען ווערן - זאל מען אפשטארבן פון דער וועלט! מ'זאל אוועקגיין אויף א ארט - - פלוצלינג ווערט מען א געשטארבענער!...

נו, איינס; ס'איז שווער, ווייל ס'ווייזט זיך עפעס אויס ווי א גרינגע זאך - זיך גיין אויסרעדן דאס הארץ פאר השי"ת?! מ'מאכט נישט דערפון אזא חיוב. אז דער הייליגער רבי האט עס געזאגט פאר אונז - דארף עס זיין חיוב גדול אזוי ווי תפלין! אזוי ווי יעדער מצוה! ווארן דער הייליגער רבי האט געוואוסט אז דאס איז אונזער תיקון בזה ובבא, אונזער גאנצער גאולה! איין ווארט; "התבודדות!"

און שוין - אז מ'רייסט זיך שוין אפ, ער גייט שוין האבן התבודדות, מ'קומט צו גיין אויף דעם ארט וואו מ'גייט, און מ'וויל עפעס רעדן, מ'וויל עפעס משיג זיין, עפעס פיהלן - אז איך זאל מיר אומקערן פון שלעכטן וועג, צו כדומה - וואס יעדער איינער האט - - דער הייליגער רבי האט געהייסן בעטן אפילו אויף א קנעפל וואס פעהלט! רבי נתנ'ען האט געפעהלט א קנעפל. - דער הייליגער רבי האט געהאלטן אז מ'זאל גיין ריין, ס'זאל נישט פעהלן קיין קנעפל, ס'זאל נישט זיין צוריסן. האט איהם

געפעהלט א קנעפל, האט דער הייליגער רבי גערעדט מיט איהם וועגן דעם קנעפל, האט ער געזאגט אז ער האט נישט ווער ס'זאל עס איהם צונייען, האט [דער רבי געזאגט]; "מ'דארף בעטן דעם אייבערשטן דערויף! אויף אזא קלייניגקייט!" נו - און מיר זענען נישט גרייט צו דעם, מיר זענען נישט זוכה צו זעהן אז מיר זאלן דאס מקיים זיין.

על כל פנים, אז מ'קומט שוין האבן התבודדות - ווערט מען אזוי ווי א שטיין; איך ווייס נישט! כ'האב פארגעסן אינגאנצן וואו איך בין אין דער וועלט! איך ווייס גארנישט! אזוי ווי א שטיין! נו, דארף מען זיין שטארק, און זאגן; "רבונו של עולם", "רבונו של עולם", און נאכאמאל - "רבונו של עולם".

ביי די וועלט איז אזא מין זאך עפעס - מ'קען עס נישט פארשטיין, מ'קען דאס נישט פארדייען! אויף דעם ארט זאל מען זיצן און לערנען!... ס'איז דער היפוך פון דער וועלט! - און ס'איז אזא לייכטע זאך!... ס'נישט טראגן שטיינער - ס'נישט טראגן א משא!...

אין די שעה פון התבודדות, ווער שמועסט ביינאכט און אין פעלד - - נו, און אפילו מ'זאל גיין האלבע נאכט אין התבודדות - חצות!? אויף דעם פארלייגט זיך דער בעל דבר אהן א שיעור! אי דאס אויפשטיין, און אז מ'שטייט שוין אויף איז מען אין א חושך, מ'קען נישט עפענען דאס מויל.

דער הייליגער רבי זאגט; מ'קען זיך אויסגיסן דאס הארץ ביי חצות ווי התבודדות! מ'קען זיך אויסרעדן דאס הארץ פאר השי"ת מיט יעדן דיבור פון חצות! און אזוי פון תהלים! און אזוי איז דער תהלים ביי אונז - און אזוי דער חצות - ס'איז

פארשלאפן! אבער אז מ'איז שטארק, און מ'רירט זיך נישט - -
איך שטעל נישט אפ! אויפן זייגער - א שעה! איך דארף שטיין א
שעה צייט! איך וועל זאגן א דיבור, איך וועל בענקען צו השי"ת
ער זאל מיר געבן דיבורים - איך דארף שטיין א שעה צייט!

*

און אזוי איז בכלל אין יעדן דיבור פונעם הייליגן רבי'ן! און מיר
זענען נעבעך - מיר נעמען עס אהן ווי עפעס א ענין פון חסידות
- ניין! די אלע זאכן וואס זענען ארויס פון הייליגן רבי'נס מויל -
דאס האט דער הייליגער רבי אונז געגבן, דאס זענען אזעלכע
מתנות - מ'ווייסט נישט וואס דאס איז! אבער אז מ'איז שטארק
אין דעם - -

למשל, רבי ישראל (קארדונער זצ"ל) - האט ער דען נישט געהאט
דאס אייניגע וואס מיר?! ער האט אויכעט - - ס'איז איהם
אנגעקומען שווער!

'התבודדות' - יעדער הנהגה פון הייליגן רבי'ן, יעדער עבודה פון
עבודת השם - יעדער דבר שבקדושה קומט אהן שווער! נאר
דאס אז מ'זאל זיך מקשר זיין צום הייליגן רבי'ן, צו טוהן דאס
וואס דער הייליגער רבי הייסט - איז די גאנצער וועלט דער
היפוך! וואס הייסט?! אוועקגיין אין פעלד ביינאכט?!
התבודדות?! זיך אויסרעדן דאס הארץ פאר השי"ת?!...

נו, אפילו חסידים - ליטוויקעס איז נישטא וואס צו רעדן - נאר
אפילו חסידים ווייסן נישט פון דעם אינגאנצן! ווארן ס'איז סתום
ונעלם פון אלע עולמות! אפילו גרויסע צדיקים, גרויסע צדיקים!
אבער אנטקעגן רבי'ן?! איז אפילו נישט קיין - - - כקליפת
השום! אפילו גאר די גרעסטע צדיקים - אמיתיים! פון שקרנים

רעדט מען דאך נישט, מ'רעדט פון צדיקי אמת! אבער קעגן הייליגן רבי'ן - ווען זיי ווייסן ווען פון דעם סוד פון הייליגן רבי'ן, וואלטן זיי געווארן אזוי ווי רבי נתן - וואלטן זיי געלאפן אז דער הייליגער רבי זאל זיי מדריך זיין, אז דער הייליגער רבי זאל זיי צוברענגען! ווארן דער הייליגער רבי לערנט אונז א וועג - נישט צו שטיין! מ'שטעלט זיך נישט אפ!

די וועלט, ס'טוהט זיך אזוי - אפילו חצות, צו פארטאג'ס, נו, אזוי פיהרט ער זיך אלע זיבעציג יאר, ס'איז נישטא קיין; מעהרער - ווייניגער. דאס איז אזא מין קביעות - תורתך קבע, קביעות! ער איז געוואוינט אז מ'דארף דאווענען!... ניין! איך האב געזעהן וויאזוי די וועלט האט געדאוונט - און וויאזוי רבי ישראל האט געדאוונט! ער איז געווען איינער אליין!

*

און איך בין מגודל געווארן צווישן אנשי מעשה, חסידים, פרומע, נו - אבער דאס איז דער דרך חדש, דעם הייליגן רבי'נס וועג איז א דרך חדש, מ'גייט האבן התבודדות - דאס איז דרך ישן, אבער דער הייליגער רבי האט געזאגט; כ'האב אראפגעברענגט אזעלכע שיערי תפלה וואס איז נאכנישט געווען מיום בריאת העולם!... ס'איז שוין דאכט זיך געדרוקט אין די ספרים. דער רבי האט אזוי געזאגט - אז ער האט אראפגעצויגן אזעלכע שיערי תפלה וואס איז נאכנישט געווען אין דער וועלט!...

נו, זעהט מען דעם ליקוטי תפלות - לאמיר זעהן, לאמיר נעמען אלע תפלות וואס זענען געווען אין דער וועלט מיום בריאת העולם, צו ס'איז דא אזעלכע (תפלות) אזוי ווי די ליקוטי תפלות!...

איי איי איי, און פון וואנעט האט רבי נתן גענומען דעם ליקוטי תפלות? אלץ פון רבי'ן! דער הייליגער רבי האט איהם געהייסן! און אזוי די ליקוטי הלכות, די חידושים זיינע - אלץ וואס דער הייליגער רבי האט איהם מסמיך געווען...

*

[חוזר לענין ראשון, להניגונים שקיבל מרבו רבי ישראל זצ"ל]
[אין סידור שטייט (בפיוט 'אליהו הנביא' שאומרים במוצאי שבת); "אליהו הנביא, אליהו התשבי, אליהו הגלעדי". און ער האט געזאגט פארקערט, ער האט געזאגט; "אליהו הגלעדי - אליהו התשבי"! כ'האב איהם געוואלט פרעגן און כ'האב איהם נישט געפרעגט - וואס איז דער שינוי.]

(מנגן כמה מהחרוזים של הפיוט אליהו הנביא).

אפשר דארף מען זאגן אזוי ווי ס'שטייט אין סידור, ס'זאל נישט זיין - ס'זאל נישט הייסן עפעס א שינוי. ער האט אזוי געזאגט, און כ'האב אלעמאל געוואלט פרעגן פארוואס ער איז משנה, און כ'האב נישט געפרעגט, און עד היום ווייס איך נישט וואס איז דאס].

אזוי איז עס, אז דער מענטש לעבט - מיינט מען - ווייסט מען דאך נישט - כ'האב זיך נישט וואס צו איילן, מ'מיינט אז ס'איז נאך דא צייט. גייט נעבעך אוועק יארן, און מ'איז נישט זוכה צו זיין וואס מ'דארף...

* * *